

PDFlib PLOP: PDF Linearization, Optimization, Privacy

**Page inserted by evaluation version
www.pdflib.com – sales@pdflib.com**

NULGÕST

Viisanimikirja muutmine

Seoses sellega, et Vene Föderatsiooni viisa taotlejatel on vaja tõestada sünni- ja abielutunnistustega sugulusastet, on tekkinud osadel inimestel tõestusdokumentide saamisega probleeme ning ei suudeta tõestada seda isikut, kellele ta on kantud nimekirja. Kuna taotlejal võib olla veel teisi elavaid või maetud sugulasi Petserimaal, keda on kergem tõestada, on sellel aastal võimalus teha muudatusi ja täiendusi viisataotlejate nimekirjas kord kvartalis.

Neil, kes tahavad teha parandusi või muudatusi nimekirjas olevate isikute osas, tuleb esitada järgmised dokumendid: nimekirja kandmise taotlus, sugulustõendavate dokumentide (sünni- ja abielutunnistuste või -tõendite) koopiad, tõend sugulase elamis- või matmiskoha kohta Petseri rajoonis. Dokumendid saata hiljemalt 10. maiks 2008. a aadressil Lembit Sikk, Misso Vallavalitsus, 65001 Misso postkontor, Võru maakond või jätta Orava, Mikitamäe, Värskas, Rāpina, Meremäe või Misso vallavalitsusse või Võru Maavalitsuse infolauda. Dokumentide saab esitada ka viisakoordinatori vastuvõttudel. (SM)

Meremägi saab suvel vaatetorni

Kauaoodatud vaatetorn peaks Meremäe mäele saama püsti suveks. Ettevalmistus ehituseks on juba alanud, sest Ettevõtlike Arendamise Sihtasutus on andnud väikese kitesendustega heakskiidu valla enam kui miljonikroonisele taotlusele. Selle raha eest tuleb mäe otsa 18-meetrine vaatetorn, lava, istepingid ning puhkeplats. Lisaks tualetid ja kiosk. «Vallavalitsuse mõte oli, et suvekuudel sooviks äkki seda mõni turismiettevõtja rentida. Kas just raha eest, seda ei tea. Igal juhul oleks valvav pilk siis platsil olemas ja vahet pakuks ta inimestele teenust ka – jagaks näiteks voldikuid ja müüks suveniire,» ütles Meremäe vallavanem Peeter Sibul. Uue vaatetorni ümbrusest saab Meremäe kandi turismimagnet, valla jaanitule plats ja ka erinevate tähtpäevade läbiviimise koht. «Seetõttu on vallavalitsuse üheks tingimuseks ehitajale, et plats saaks jaanipäevaks valmis,» selgitas Sibul. 25. juulil toimub uuel platsil ka Reet Linna saate «Laulge kaasa» salvetus. (SM)

Setomaa festival Radaja külas

Augustikuus leiab Petserimaal Radaja küla muuseumis aset festival Setomaa, mille ajaks saab uuendatud setode elulaadi tutvustav muuseumi ekspositsioon ning ehitatud lava. Agentuuri PLN teatel oodatakse festivalile kollektiive Pihkva oblastist ning mujalt Venemaalt. Samas soovivad korraldajad saada regulaarseks kavandatavate festivalide ka rahvusvahelist tunnustust. Raha Setomaa-nimelise festivali korraldamiseks Radajal on eraldanud Venemaa valitsus. Pihkva uudisteagentuuri kinnitusele tuli Pihkva oblasti administratsiooni võitjaks regionaalarengu ministereiumi korraldatud rahvuspoliitika-teemalisel konkursil. Tänu sellele on Vene föderaaleraalvest eraldatud festivali läbiviimiseks 1,5 miljonit rubla. (SM)

Kirmase-aeg saab külad

Kevad on käes ja kirmasering saab jällegi hoo sisse. Välja otsitakse oma kaunid esivanematelt päritud rõivad ja minnakse üheskoos, laulma, tantsima vanale platsile kus juba aastaid on käidud. Kuu- luti pole aga kõik teavad kuna ja kuhu tulla, kirjutab MERLIN LÕIV.

A ja jooksul on muutunud nii kombad kui tavad, kuid kõigele vaatamata on Setomaal säilinud vana traditsioon pidada kirmaseid oma esivanematelt päritud laulude ja pillilugude saatel ning kargust tantsides.

Praegu kõlavad kirmastel endiselt vanad laulud ja pillilood. Kõrvuti vanade lauludega kõlavad ka uuemad viisid, kuid nende tekstid on ikka setokeelsed ja seda isegi siis, kui originaalne laulutext on eesti keeles. Säilinud on mõningal määral ka laulutextide improviseerimise oskus. Kõik see annab lootust, et traditsioonilised kirmased kestavad ja et inimesed tulevad edaspidigi kokku kirmasteks määratud ajal ja kohtades, et laulda oma esivanemate laule ja tantsida kargust.

Algasid lihavõttega

Kirmas(k) (Värskas kandis 'kirmas', Obinita kandis 'kirmask') on Setumaa külapidu. Nimetus ise pärineb saksa keelsest sõnast kirchmesse, mis tähendab kirikulaata. Kirmased on oma algupäralt tagasiviidavad keskaegsete kiriku nimepäevade pühitsemistele, mis hiljem muutusid kiriku aastalaadaks ja lõpuks – lõbusaks rahvapeoks, millel puuduvad kristlikud jooned. Kirmaseid peetakse kindlates kohtades ja püsivatel tähtpäevadel.

✕✕✕ **Kirmaseid oli nii paik- kondlikke, kus osalesid ainult mõne küla inimesed, aga ka selliseid, kuhu tuld laiema- lalt.**

Kui enne 1905. aastat tegutsesid veel kõrtsid, siis peeti kirmaseid nende läheduses, kuskil külavainul või metsalagendikul. Igal kirikul on teatud ristiusu pühaku nimi ning kirmaseid peeti kiriku nimepäevadel. Peale kirikus käimist ja kiriklike kombetalituste täitmist toimusid neil puhkudel lõbusad külapeod laulu ja tantsuga. Aja jooksul lisandusid nimepäevaga ühenduses olevatele kirmastele sellisedki, mis ei olnud kirikuga seotud ja mis toimusid küla- des, kus ei olnud ei kirikut ega kalmistut.

Vanal ajal oli Setumaal välja kujunenud terve kirmaste süsteem: peod algasid kevadel lihavõttega ja jätkusid suvel kuni sügisse välja. Praegu on Setumaal teada üle 40

küla, kus on toimunud kirmased. Neist osa on vene külad (Tailova, Hartseva, Kuutsina, Väike-Paatskova, Kuksina, Lebedõ, Mõla, Kolovina küla lähedal asuv Kassioro), kus kirmastel osales piisavalt palju setusid, mistõttu neid võiks pidada samahästi ka setu kirmasteks.

Kirmaseid oli nii paik- kondlikke, kus osalesid ainult mõne küla inimesed, aga ka selliseid, kuhu tuli kokku rahvast hoopis laiemalt. Üks rahvarohkemaid oli kuni 1930. aastate keskpaigani väljaspool Setumaa piire juuli teisel pühapäeval toimunud ninnikirmas, mis ei olnud seotud kiriku nimepäevaga ja mida peeti Mädaõje kõrgel kaldal, Kahkva mõisa pargis. Ninnikirmaskile tuli kohale tuhandeid inimesi nii Võru- kui Setumaa küladest; keegi sinna kedagi ei kutsunud, keegi midagi ei organiseerinud; oli teada vaid päev ja pidupaik, rahvas tuli kokku ja pidu läks käima. 1930. aastate lõpul «kolis» ninnikirmas üle Setu poolele, Puugnitsa külla.

Rahvas kogunes kirmasele lõuna paiku, jumalateenistuse järel. Pidulised panid selga parimad rõivad ning neid olid ehitatud rikkalikult hõbehetesse. Osalesid nii vanad kui ka noored, sest vanus polnud peost osavõtuks määrav. Noormehed käisid kirmastel pruuti otsimas, pidades seejuures nõu oma vanemate, onude ja tädidega. Tüdrukutele olid kirmased tähtsaks laulu- ja tantsu- oskuse demonstreerimise kohaks; muidugi näidati ka oma nooruslikku ilu ja kergust.

Eesti rõivel

1936. aastal on Värskas kandis tehtud järgmine üleskirjutus: «Kirmaskil tantsiti enne ainult «seto kargust» ja «juusti püüra». Kadriit oli vähe, see oli venelaste tants. Paarküm- mend aastat tagasi tuli pol- ka. 25–30 a. tagasi krakujak. Võõpsu pool tantsiti neid va- rem. Tantsisid ainult tüdru- kud, oli häbi kui poisiga käis. Poisid tantsisid vahet «poiste kargust» (kasatsk). Kirmas- tel mängis lõõtspill, kodus oli kannel.» (Põldmäe & Viida- lepp 1936).

1930. aastatel asendus püü- rajuskmindõ segapaaristantsu- ga lõõtspillimuusika saatel.

KUNINGRIIGIPÄEVAL: 2007. aasta õhtusel kirmasel etendavad leelonaised Rikka-Vaese mängu Maret Vabarna (l) omas laulutsõõris mitte alla jääma. Foto Igor Taro

TÄIES HOOS: Jürapäeva kirmas Värskas.

Umbes samal ajal loobusid neid ka rahvarõivaste kandmisest ning pidupaika ilmuti «eesti rõivel» — õhkõrnades kirevais või erksais ühevär- vilistes siidkleitides, jaheda- ma ilma korral kodukootuis või poevillastes. Rahvarõiva kandmise kohta on arvatud sedagi, et muutuse on tingi- nud mood: kirmas oli koht, kuhu mindi parimate rõiva- tega. 1930. aastate paiku mil hakkasid kirmastel populaar- suse võitma paaristantsud

hakkasid vaikselt taanduma ning pidulikel puhkudel üha enam eelista- ti kanda rahvarõivaste asemel aina sagedamini poerõivast.

Rahvarõivaid kandsid li- saks vanematele inimestele ka äsjaabiellunud noored naised.

Õlut ja veini

Tänapäeval jälgitakse en- nekõike seda, et endal oleks mugav ja hea olla. Tüdrukute varane ehtimine ja parimate rõivaste kandmine on taan-

dunud, kuna kirmasel ei ole enam nii väga elukaaslase ot- simise funktsiooni nagu oli vanal ajal.

Etnograaf Jelizaveta Richteri Setumaalt kogutud välitööde materjalide hulgas on andmeid Pihkva oblasti Petseri ja Katšanova rajoonis 1950. aastate alguses peetud kirmaste kohta. Lähemalt kirjeldab ta Katšanova ra- jooni Penjovo küla kirmast 1952. aasta 20. juulil ning Petseri rajooni Aristova küla